Herrn Prof. Dr. Dittenberger
in Verehrung
der Verfasser.

DE SCHOLIIS CALLIMACHEIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

CONSENSU ET AUCTORITATE

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

IN

UNIVERSITATE FRIDERICIANA HALENSI

CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA

A PHILOSOPHORUM ORDINE

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

GUILELMUS REINECKE

SAXO-BORUSSUS.

HALIS SAXONUM

FORMIS DESCRIPSIT E. KARRAS

MDCCCLXXXVII.

PARENTUM PIAE MEMORIAE

SACRUM.

Argumentum.

I. Exstitit olim commentarius vetus in hymnos Callimachi conscriptus.
II. Multae glossae ex Hesychio fluxerunt.
III. Scholion, in quo Diogenianus laudatur.
IV. Reliquae glossae, quae ad veterem commentarium redeunt, tractantur.
V. Scholia geographica, quae e lexico aliquo exili geographico fluxerunt.
VI. Scholia, quae ex Etymologico ut videtur Methodii sumpta sunt.
VII. Scholion, in quo Herodianus laudatur.
VIII. Scholia varii argumenti, ex quibus nonnulla compositor nostri commentarii de suo ingenio addere potuit.

Operam meam cum in Callimachi hymnos impenderem, iterum atque iterum quaestio exstitit, quid de scholiis, quae in eos scripta sunt, cogitandum esset. Qua de re viri docti inter se discrepant, cum alii nihili ea pendenda esse putent, ut Ruhnkenius ep. crit. II, p. 134, Valckenarius diatr. in Eur. perd. dram. rel. p. 283[a], quibus assentitur Heckerus comm. Callim. p. 48. 49, alii non prorsus esse spernenda iudicent, ut Meinekius praef. ed. Call. p. IX, de Wilamowitzius praef. ed. Call. p. 6. Neque vero quisquam adhuc, quantum vidi, rem diligentius tractavit. Quare operae pretium esse putavi accuratius in eam inquirere.

Attamen paene a conatu deterritus sum, cum editionem scholiorum huic quaestioni satis firmum fundamentum praebentem non habeamus. Nam Schneiderus, qui ea in Callimacheorum suorum volumine priore hymnis adnexuit, arti criticae nondum satisfecit, cum plena codicum notitia ei deesset. Sed cum studiis procedentibus cognovissem etiam sic rem ad eum exitum perduci posse, ad quem omnino duci posse videretur, id quod mihi proposueram abicere nolui.

Constat inter omnes Callimachi hymnorum notitiam deberi codici a. 1423 ab Ioanne Aurispa e Graecia Venetias allato, nostros autem qui supersunt codices fluxisse e duobus apographis diversis, ex illo codice factis, qui ipsi, sicut archetypus, perierunt, qua de re vide praef. Schneideri et Wilamowitzii. In scholiis autem edendis Schneiderus textu vulgato contentus varias lectiones nullas adhibuit nisi duorum codicum Parisiensium, ab ipso E et M litteris signatorum (praef. p. XXXI. XXXV), a G. Pohlio in programmate scholae Posniensis a. 1860 publici iuris factas. Quae etsi accurate enotatae videntur (Schneid. p. XXXI), tamen solae nequaquam scholiorum editioni sufficiunt. Quorum uterque liber ex eadem classe est; alter M valde interpolatus (Wilam. p. 7) multa scholia recentissimae originis exhibet (Schneid. ad sch. I, 24); alter E multa bona aut solus praebet aut a ceteris servata omisit, unde apparet librarium neglentem fuisse in describendo. Multa etiam Schneiderus ipse in scholiis ex libidine mutavit. Ceterum cum praefationem eius perscrutans non legerim in alterius classis codicibus scholia exstare, in unum tantum apographum scholia videntur esse transscripta, in alterum non item. Praeter editiones Meinekii et Wilamowitzii, quas initio iam commemoravi, non sine utilitate adhibui ad scholia tractanda Ernestianam Lugd. Bat. 1761 in lucem editam cum adnotationibus Spanhemii, quae altero volumine continentur. Sed his praemissis in medias res properemus.

Scholia si quis percensuerit, protinus cognoscet commentarium quasi speciem lancis saturae praebere. Nam occurrunt scholia uberiora et brevia, bona et futilia, et ad multos poetae locos, qui interpretatione non indigni erant, adnotationes desiderantur, ad perspicuos leguntur. Certum igitur est commen-

tarium, quem hodie quidem in manibus habemus, e diversis esse elementis compositum, quae omnia eiusdem originis esse nequeunt. Itaque summa disputationis meae erit, ut scholia singula examinans, omnia disponere, similia componere, meliora a malis segregare, fontes, e quibus fluxerunt, quoad fieri potest, indagare coner. Sed cum messis, quod liceat iam hic fateri, non ita magna sit ac multa restent incerta, eo etiam animum intendi, ut ubique perquirerem, quid scholia conferant ad poetae verba interpretanda, et quid ex iis ad textus nostri historiam assequi possimus.

Multa scholia occurrunt, quae aperte ab initio ad Callimachum explicandum facta sunt. Ex quibus primo loco uberiora tractare in animo habeo, cum de his certum iudicium ferre liceat. Memorabile est sch. IV, 11 *κείνη δ' ἠνεμόεσσα καὶ ἄτροπος*] *ὅτι ἀκίνητος καὶ ἄσειστος ἡ Δῆλος καὶ οὐδέποτε ἠνεμωμένη τινάσσεται. καὶ Θουκυδίδης σεισμὸν γενόμενον μέγαν βουλόμενος ἐξηγήσασθαι, φησὶν ὅτι τοιοῦτον ἦν μέγας ὥστε τὴν Δῆλον νῆσον σεισθῆναι. ἄλλως· ἄτροπος, ἀγεώργητος καὶ μὴ μετατρεπομένη καὶ μεταβαλλομένη ἐν τῷ ἀροῦσθαι. τραχεῖα γάρ.* Praebentur igitur duae interpretationes vocis *ἄτροπος,* Deli insulae epitheti, prior „immota", quod dicebatur insula sola in terrae motibus non concuti, quam rem saepius tangunt scriptores: cf. Herod. VI, 48. Thuc. II, 8. Plin. N. H. IV, 12, 22. Locus Thucydidis in scholio affertur. Schneiderus in particula *καί* offendit, cum ea quae sequuntur plane contraria sint antea dictis. Quod verum est. Attamen viri docti coniecturam *καίτοι* recipere non ausim. Nam potuit interpres paullo liberius ad firmandam suam sententiam locum Thucydidis addere, e quo apparebat insulae motum rarissimum fuisse. Sed interpretationi „*ἄσειστος*" aliena sunt verba *καὶ οὐδέποτε ἠνεμωμένη τινάσσεται.* Nam quid illi *ἠνεμωμένη* cum motu terrae commune est? Itaque puto in his verbis latere aliam vocis *ἄτροπος* interpretationem: nempe respecto adiectivo *ἠνεμόεσσα* insulam immotam dici „etsi ventorum flatibus exposita sit". Quod si verum est, adnotatio falsa, ut apparet, postea inserta est. Altera interpretatio est „inculta", „non versa aratro". Prior quidem apud poetam locum non habet, cum terrae motus indicari debuerit, quod non fit; ac ne apta

quidem esset in sententiarum conexu. Altera apta est, immo paene desideratur. Nam cum poeta Delum celebret, quod, quamvis sit ventosa, a mari verberata, ab avibus tantum marinis visitata, tamen summas laudes adepta sit, insulae sterilitas memorari debuit, ut infra v. 268 et ut Homerus Ithacam *τρηχεῖαν* appellat Od. IX, 27 vel XIII, 242, qui locus poetae oculis obversatus esse videtur. Sed quaeritur, num haec significatio in voce *ἄτροπος* insit, ut scholiasta putavit. Quod exemplis probari nequit. Attamen hunc audaciorem usum poetae attribui posse censeo. Coniecturae, quas viri docti proposuerunt, valde sunt incertae: v. Schneid; pessime Schneiderus ipse coniecit *κατάτροπος* i. e. praeceps, quod alienissimum est. Certe auctor scholii *ἄτροπος* iam legit. Sed quod gravissimum in scholio est, habemus vestigium duorum ut ita dicam generum scholiorum, ut illud *ἄλλως* indicat; videntur autem duo scholia e duobus diversis poetae exemplaribus conscripta esse. Cuius rei alia vestigia certa non inveni. Nam ea scholia, ubi duae diversae explicationes particula *ἤ* seiuncta leguntur, incerta sunt, cum ab eodem auctore esse possint. Itaque scholia sic comparata iam hic tractare nolo. Sed putare par est illud scholion non unicum fuisse ex eo genere, sed olim plura similia exstitisse.

Inter haec igitur scholia uberiora, quae apte Callimacho interpretando inserviunt, nonnulla sunt, in quibus frustula veteris doctrinae cognoscuntur, unde aliquid discimus. Quod maxime perspicuum est in nonnullis scholiis mythologicis, ex quibus pauca res exhibent, quae alibi non leguntur.

Sch. I, 8: *τάφον] ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Μίνωος ἐπεγέγραπτο „Μίνωος τοῦ Διὸς τάφος". τῷ χρόνῳ δὲ τὸ „τοῦ Μίνωος" ἀπηλείφθη ὥστε περιλειφθῆναι „Διὸς τάφος". ἐκ τούτου οὖν ἔχειν λέγουσι Κρῆτες τὸν τάφον τοῦ Διός. ἢ ὅτι Κορύβαντες λαβόντες αὐτὸν ἐπὶ τῷ κρύψαι διὰ τὸν Κρόνον προςεποιήσαντο τάφον αὐτῷ.* Sic non omnia clare procedunt, cum dicatur inscriptum fuisse *Μίνωος τοῦ Διὸς τάφος* et, postquam evanuisset *τοῦ Μίνωος*, restitisse, *Διὸς τάφος*. Itaque Meinekius maluit secundo loco *Μίνωος τοῦ*, Schneiderus tertio *τοῦ* addidit, qui tamen praeterea articulum altero loco delere debuit. Equidem praefero Meinekii muta-

tionem; nisi praestat putare interpretem paullo neglegentius locutum esse. Fabulam veterem de Iovis sepulcro in Creta monstrato primus commemorat Callimachus, postea saepius memoratur (Cic. d. d. n. III, 21. Varro apud Solin. c. 17): qua usus est Euhemerus suo more: cf. Enn. fr. 526 B.; saepe usi sunt scriptores christiani, ut vanitatem religionis paganorum probarent v. Welck. Goetterl. II, p. 223 adn. 20. Cui sepulcro inscriptum fuisse *Ζὰν Κρόνου* Euhemerus narravit l. l.; hexametrum Pythagoras inscripsisse dicebatur cf. Porph. vit. Pyth. c. 17. Auctor scholii inscriptionem suam et narrationem de Minoe sibi finxit, ut originem fabulae explicaret. Quae additur causa, Corybantes sepulcrum exstruxisse, ut Saturnum fallerent, ab alio interprete profecta esse potest, non debet. Utraque vero coniectura inepta quidem est, sed vetus (h. e. ante Byzantinorum tempus orta) videtur esse.

Sch. I, 49: *Ἀμαλθείης*] *οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ αἲξ (ἡ) τὸν Δία θρέψασα. λέγεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ἑνὸς κέρατος ἀμβροσίαν ῥεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου νέκταρ.* De Amalthea varie fabulabantur: v. Schoem. op. II. p. 259; aliis nympha est, aliis capra cf. Apollod. I, 1, 7. sch. Il. A. XV, 229. Hyg. A. II, 13. Poeta capram intellexit. Fabula de cornu copiae Amaltheae nota est, quod omnia largiri putabant cf. ex. gr. Ov. fast. V, 121 sq. Apollod. II, 7, 5, alia apud Roscherum s. v. Am. Quod nobile cornu in proverbium abiit significans *τὸ πάντων ἐπιτυγχάνειν* (Hes. I, p. 137) cf. Zen. II, 48. Plut. prov. 127. Hinc interpres commotus esse videtur, ut formula satis usitata adhibita diceret e cornibus caprae fluxisse nectar et ambrosiam. Nam alibi hoc non legitur.

Sch. I, 77: *Χιτώνης*] *Νηλεὺς ὁ Κόδρου ἀποικίαν θέμενος ἀπὸ Ἀθηνῶν ἔλαβε χρησμὸν ἐγεῖραι ξόανον τῇ Ἀρτέμιδι ἀπὸ παγκάρπων ξύλων. καὶ δήποτε ἑορτῆς τελουμένης τῇ Ἀρτέμιδι ἐν τῇ Χιτώνῃ (ἔστι δὲ δῆμος Ἀττικῆς) ἀπελθὼν εὗρε δρῦν πάμπολυν καὶ διάφορον ἔχουσαν ἠρτημένον καρπόν. καὶ ἐκ τούτου ἐποίησεν ἄγαλμα τῇ θεᾷ, καὶ οὕτω μετῴκισεν ἐν Μιλήτῳ. ἀπὸ τοῦ δήμου οὖν ἔσχε τὴν ὀνομασίαν ἡ Ἄρτεμις. ἢ ὅτι τικτομένων τῶν βρεφῶν ἀνετίθεσαν τὰ ἱμάτια τῇ Ἀρτέμιδι.* In codice Parisino exstare *ἐν τῇ χιτῶνι* Broendstedtius: Reisen und Untersuch. II, p. 261 con-

tendit, unde videtur sumpsisse Welckerus: Goetterl. I, p. 575 n., sed Pohlius non probavit. In verbis ipsis Meinekius maluit *ἀπηρτημένον* et *ἐκ ταύτης*. Sed *ἠρτημένον* bene se habet, cum simplex *ἀρτάω* exemplis defendatur: v. Steph. thes. I, p. 2064; *ἐκ ταύτης* sane concinnius esset ad *δρῦν* relatum, sed fortasse interpreti obversabatur *ξύλον* vel simile aliquid. Tum Schneiderus recepit e cod. E *μετῴκισεν*; sed quod putat minus grave esse Neleum sedem suam Miletum transtulisse prae altero, Neleum simulacro facto Chitonen Miletum secum duxisse, causa non est, cur ab altera lectione recedamus, cui illud *καὶ οὕτω* magis convenire videtur. Neleum quidem Codri filium profectum esse Miletum, notum est: v. Busolt. Gr. G. I, p. 214. Oraculum ei datum commemoratur in sch. Il. A. XX, 404, uberius in sch. Lyc. 1378: ut navigaret ad ‚aureos viros', quos filia monstratura esset. Oraculum, quod in nostro scholio legitur, nusquam alibi legi. Sed Dianam Chitonam a Neleo Miletum ductam esse, ipse Callimachus tradit h. III, 225 sq., ac sacrum eius Neleida in hac urbe commemorant Plut. mul. virt. c. 16 et Polyaen. VIII, 35. Attamen demus iste Chitone sine dubio fictus est. Neque enim alibi vestigium eius occurrit, quod valde mirum esset, si demus cum cultu celeberrimae deae, cuius simulacrum Neleus in Ioniam duxisse ferebatur, re vera exstitisset. Itaque iniuria hoc scholio usus est Boeckhius in C. J. I, 281, II, 5, ubi exstat *Παράμονος Διονυσίου X*, quod supplet *Χιτόνιος*: cf. Dittenberg. n. 1120 et Neubauer. comment. epigr. Berol. 1868, p. 14. Putat Broendstedtius l. s. l. demi mentionem postea insertam esse, ut scriptum fuerit *καὶ δήπ. ἑ. τ. τ. Ἀρτ. ἐν χιτῶνι* et accesserint hoc mutato in *ἐν τῇ Χιτώνῃ* verba *ἔστι δὲ δῆμος Ἀττ.* et infra *ἀπὸ τοῦ δήμου οὖν*. Sed scholiasta haud dubie cognomen Chitone explicare vult, cuius explicationis iusta causa desideratur demi commemoratione sublata. Nam quomodo dea *Χιτώνη* appellari potuit, si iam colebatur sub nomine *Ἀρτ. ἐν χιτῶνι*? Interpres igitur demum sibi finxit parum scite, ut cognomen deae Chitonae, quod cum Nelei expeditione arcte coniuncta erat, explicaret. Sed adnotatio de oraculo et de vetere deae simulacro bonam redolere doctrinam videtur atque aptissima esset ad explicandos hymni III vss. 225 sq. Legebaturne olim ad hunc locum et postea ad nostrum

translata est? Altera explicatio puerperas deae tunicas dedicasse, unde dea ipsa cognomen acceperit, agnoscitur a Welckero Goetterl. I p. 575. At dubium non est, quin dea appellata sit a suo ipsius chitone, quem ferre solebat: cf. Call. h. III, 11. Steph. B. s. *Ἑρμιών.* Studniczka: Beitr. z. G. d. alt. Tracht p. 17 adn.

Sch. II, 69: *Βοηδρόμιον καλέουσι] Πολέμου ἐπελθόντος τοῖς Ἀθηναίοις ἔχρησεν αὐτοῖς ὁ θεός, μετὰ βοῆς ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις. οἳ δὲ τοῦτο ποιήσαντες ἐνίκησαν, ὅθεν Βοηδρόμιος Ἀπόλλων.* Nomen Apollinis Boedromii sine dubio cohaeret cum *βοή* et *δρόμος,* ut scholiasta innuit. Origo cognominis coniungitur cum bello ab Atheniensibus duce Erechtheo contra Eleusinios et Eumolpum gesto (Philoch. apud Harpocr. s. v. Suid. E. M. p. 202, 52) aut cum bello contra Amazones (Plut. Thes. c. 27). In priore bello dicitur Jon Atheniensibus subvenisse atque inde deus appellatus esse, cum *βοηδρομεῖν* idem esset ac *βοηθεῖν.* In scholio vero solo oraculum illud commmeoratur, quod quidem sine dubio ab interprete inventum est.

Sch. V, 1: *ὅσσαι λωτροχόοι] ἔν τινι ἡμέρᾳ ὡρισμένῃ ἔθος εἶχον αἱ Ἀργεῖαι γυναῖκες λαμβάνειν τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ Διομήδους (σάκος) καὶ ἄγειν ἐπὶ τὸν Ἴναχον κἀκεῖ ἀπολούειν.* Quem morem Argivorum solus narrat Callimachus. Itaque scholion ex ipsa elegia sumptum videtur esse.

Sch. V, 37: *Εὐμήδης ἐδίδαξε] ποτὲ τῶν Ἡρακλειδῶν ἐλθόντων κατὰ τῶν Ὀρεστιαδῶν Εὐμήδης, ἱερεὺς τῆς Ἀθηνᾶς, ὑπενοήθη ὑπὸ τῶν Ἀργείων ὡς βουλόμενος προδοῦναι τὸ Παλλάδιον τοῖς Ἡρακλείδαις. φοβηθεὶς οὖν ὁ Εὐμήδης ἔλαβε τὸ Παλλάδιον καὶ παρεγένετο εἰς ὄρος τὸ καλούμενον Κρεῖον.* In libris legitur sub fine *ὀρ. τ. κ. Ἴφειον,* quod poetae repugnat, qui de Crio monte loquitur v. 40. 41. Fabula ipsa solum apud poetam est, cuius narrationem scholion apte illustrat. Nam de Heraclidis et Orestiadis et de causa, cur Eumedes in suspicionem populi venerit, Callimachus nihil dicit.

Nonnulla alia scholia res exhibent non ita vulgares.

Sch. I, 39: *Λέπριον δὲ ἀπὸ Λεπρέως τοῦ Ποσειδῶνος, ὃς προκαλεσάμενος εἰς ἀδηφαγίαν Ἡρακλέα καὶ ὑπ᾽ ἐκείνου*

ἡττηθεὶς ἐφονεύθη. (*Λεπρέως* edd. ante Schneiderum, *Λεπρέος* cod. E, *Λεπρέα* Schneiderus ex cod. M ut videtur, quae forma errore orta est.) Hanc fabulam videtur poeta uberius narrasse in commentariis: cf. fr. 100[h], 6: Lepreum, Herculi invisum, quod Augeam iussisset eum vincire, cum Astydamiae matris precibus veniam accepisset, cum deo certasse disco, aqua haurienda, uter prior taurum comederet, victum provocasse Herculem ad pugnam et in hac necatum esse. Addiderat Matris certamen *περὶ πολυποσίας* (Athen. X p. 412[a]); idem Aelianus v. h. I, 24 narrat. Pausanias X, 5, 4 certamen *ἀδηφαγίας* solum affert, in quo dicit Lepreum Herculi parem fuisse. In scholio vero fabula contracta est, cum omittantur et cetera certamina (ut apud Pausaniam) et Herculem a Lepreo ad arma provocatum esse.

Sch. II, 59: *Ὀρτυγία δὲ ἡ Δῆλος ἀπὸ τοῦ τὴν Λητὼ εἰς ὄρτυγα μεταβληθεῖσαν εἰς τὴν Δῆλον ἐλθεῖν φεύγουσαν τὴν Ἥραν.* Ortygiam vetus nomen Deli varie explicabant, recte ut videtur Phanodemus (Athen. IX p. 392[d]) a multitudine coturnicum e mari eo volantium cf. Starkium Ber. d. kgl. sächs. G. d. W. 1852 p. 62, saepissime ab Asteria Latonae sorore, quae Jovis amorem in coturnicem mutata effugisse dicebatur et cum in mare se praecipitasset insula facta esse: cf. ex. gr. sch. Ap. Rh. I, 419. sch. Lyc. 401. Serv. V. A. III, 73. In scholio dicitur Latona ipsa in avem mutata in insulam venisse. Quod praeterea narrant sch. Dan. ad. Verg. l. l. et Tatianus adv. Graec. c. 16.

Sch. II, 65 et 76 de Batto Cyrenae conditore agunt, cum quibus cohaeret sch. II, 74: *ἕκτον γένος Οἰδιπόδαο*] *Οἰδίπους οὗ Πολυνείκης, οὗ Θέρσανδρος, οὗ Τισάμενος, οὗ Αὐτεσίων, οὗ Θήρας, ὃς ἀπῴκησεν εἰς Θήραν τὴν νῆσον τὴν νῦν οὕτω κληθεῖσαν.* In libris legitur *οὗ Αὐτεσίων, οὗ Τισάμενος,* quod iure iam Ernesti correxit e sch. Ap. Rh. IV, 1764. sch. Pind. Ol. II, 82. Paus. III, 15, 6. v. Schneid.

Sch. II, 76: *οὖλος Ἀριστοτέλης*] *ὁ αὐτὸς καὶ Βάττος λέγεται. οὖλος δὲ ὁ ὑγιής, ὡς πρὸς τὴν φωνήν. καὶ γὰρ ὁ δοθεὶς αὐτῷ χρησμὸς τοῦτο παρεμφαίνει. Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες. ἄναξ δέ σε Φοῖβος ἀνώγει ἐς Λιβύην ἐλθεῖν μηλοτρόφον οἰκιστῆρα. Ἀσβυστίδα δὲ τὴν λευκὴν λέγει*

παρὰ τὴν ἄσβεστον. τοιαύτη γὰρ ἡ Λιβύη λευκογειος. De Aristotele seu Batto Delphicum deum consulente omnia sunt nota. Oraculum illud, quod accepisse dicitur, in scholio paullo aliter legitur ac vulgo: cf. Herod. IV, 155. sch. Pind. P. IV, 10. 15: *Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες. ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων | ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον οἰκιστῆρα.* Scholion totum poetae interpretando bene servit; de vera vocis *οὖλος* explicatione v. Schneid. in excursu ad l.; de etymologia vocis *Ἀσβυστίδα* infra agam.

Sch. II, 65: *ἔφρασε Βάττῳ] λέγεται ὅτι οὗτος ὁ Βάττος ἄφωνος ἦν. ἀπῆλθεν οὖν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπὶ τῷ τὸν θεὸν ἐρωτῆσαι περὶ τῆς φωνῆς. ὁ δὲ ἔχρησεν αὐτῷ οὐκέτι περὶ τῆς φωνῆς, ἀλλὰ περὶ μετοικίας. καὶ ὁ Βάττος πεισθεὶς τῷ χρησμῷ ἦλθεν εἰς τὴν Λιβύην. λέγεται δὲ εἶναι πολλοὺς λέοντας ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. ἐπιδημήσας οὖν ὁ Βάττος καὶ λέοντα αἰφνιδίως θεασάμενος τῇ τοῦ φόβου ἀνάγκῃ βιασθεὶς φθέγξασθαι διέρρηξε τὴν φλέβα ἥτις τὴν ἐκείνου φωνὴν ἐπεῖχε, καὶ οὕτω φωνήεις ἐγένετο καὶ τὴν Κυρήνην ἔκτισεν, ὅθεν ἐστὶν ὁ Καλλίμαχος.* Battum, cum in Libyam venisset, vocem accepisse innuit Pindarus Pyth. V, 57; cf. Call. II, 76. Uberius sanatio in scholio refertur, in quo etiam solo Battus *ἄφωνος* i. e. mutus dicitur. Quae fabula certe non valde antiqua est (v. Thrige: res Cyren. p. 46 sq. Gottschick: Gesch. d. Gründ. u. Blüthe des hell. Staates in Kyr. p. 8): sed eadem legitur apud Paus. X, 15, 7; aliis autem verbis et addito Battum adiisse terrae extremam partem desertam, ut scholion a Pausania non pendere eluceat.

Sch. II, 71: *Καρνεῖον] ἀπὸ Κάρνου τοῦ μάντεως τοῦ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ἀλήτου, ὃς ἦν τῶν Ἡρακλειδῶν. ὀργισθεὶς οὖν Ἀπόλλων λοιμὸν ἐνέβαλεν.* Cognomen Apollinis Carnei, non intellectum, ut explicaretur, veterem vatem Carnum finxerunt, ab Heraclidis in Peloponnesum descendentibus interfectum, cum putarent eum esse speculatorem; pestem a deo irato immissam cultu Apollinis Carnei instituto eos placasse. Vulgo Hippoten Phylantis filium dicunt interfectorem (sch. Theocr. V, 83. Apd. II, 8, 3. Paus. III, 13, 4). Quare huius nomen in scholio Hemsterhusius restituere voluit et Meinekius supplevit *ὑπὸ [Ἱππότου τοῦ] Ἀλήτου.* At Schneiderus recte sch. Pind.

P. V, 106 attulit, ubi Aletas dicitur vatem necavisse. Scholion fortasse olim uberius erat, cum cultus deo Carneo institutus, quo pestis placata est, omittatur.

Sch. II, 95: *ἁρπακτύος*] *τῇ Κυρήνῃ κυνηγετούσῃ ἐν ὄρει Θεσσαλίας τῷ Πηλίῳ συνεκαθεύδησεν Ἀπόλλων, ἐξ ἧς τίκτεται ὁ Ἀρισταῖος.* Alibi deus in Libyam raptam opprimit: cf. ex. gr. suave illud Pindari carmen Pyth. IX. Sed potest in scholio fabula paullo neglegentius narrata esse.

Sch. III, 236: *εἵλεο παίδων*] *μανεῖσαι γὰρ αἱ τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρες πάλιν διὰ τῆς Ἀρτέμιδος ἡμερώθησαν. ὁ δὲ κτίζει ἱερὰ δύο, ἓν μὲν Κορίης, ἓν δὲ Ἡμέρης, διότι καὶ τὰς κόρας ἡμέρωσεν.* Quod scholion aperte Callimacho accommodatum est, quippe qui solus ut videtur Dianae ipsi sanationem Proetidum attribuerit, commotus studio etymologico, cum epitheton deae *Ἡμέρα* (Hes. Paus. VIII, 18, 8), cum *ἡμεροῦν* componeret, epitheton *Κορίη*, quod solus commemorat (Minervae Cic. d. d. n. III, 23, 59. Paus. VIII, 21, 4), cum *κόρη*. Alibi Melampus vates virgines sanasse traditur (cf. ex. gr. Apd. II, 2, 2. Steph. B. s. *Ἀζανία*. sch. Od. XV, 225) aut Aesculapius (sch. Eur. Alc. 1. sch. Pind. P. III, 96). At scholion non totum a poeta pendere docent „tres“ virgines, qui numerus apud eum non legitur; duae sunt in sch. Od. l. l. et apud Ael. v. h. III, 42.

Sch. IV, 143: *Βριαρῆος*] *οἳ μὲν Βριάρεω, οἳ δὲ Τιφωέως, οἳ δὲ Ἐγκελάδου.* Aetnam Briareo impositum esse legitur apud poetam l. l., Typhoeo apud Aesch. Prom. 382 W. et Pind. Ol. IV, 7. P. I, 16, Encelado apud Callim. fr. 382 et Verg. A. III, 578.

Sch. IV, 160: *Μεροπηίδα*] *ἢ ὅτι ὑπὸ Μέροπος ἐβασιλεύθη. ἢ ὅτι Μέροπες αὐτὴν ᾤκησαν. ἢ ὅτι Μέροπος θυγάτηρ ἡ Κῶς.* Cos insula saepe Meropis appellatur. Quod cognomen explicatur in scholio tribus modis. Ac primum quidem derivatur a rege quodam Merope, quem commemorant etiam Hes. III p. 92 et Steph. B. s. *Κῶς* et *Μέροψ*.; deinde ab incolis Meropensibus, qui saepius nominantur (Pind. N. IV, 26. J. V, 31. Quint. VIII, 6, 71), quam causam praeter scholion solum legi apud Eust. ad Il. p. 318, 35. Tertiae explicationis verba offensioni fuerunt Schneidero, cum putaret hanc inter-

pretationem redire ad primam. Verum quidem est plerisque locis Meropem regem simulque Coi patrem esse (Hyg. A. II, 16. Steph. B. s. *Κῶς*. E. M. p. 507, 55). At causa cognominis, si accurate inquiris, alia est atque prima, cum hic a solo rege insula appellata esse dicatur neque de Coo filia sermo sit. Rex autem interdum solus commemoratur, ut Steph. B. s. *Μέροψ* et Hes. l. l., ubi filius dicitur *τοῦ προφθάντος Κῶ*. Itaque Schneiderus iniuria *ἤ* mutavit in *καί*, quae mutatio tum tantum ferri posset, si totum enuntiatum *καὶ ὅτι — Κῶς* statim primae interpretationi adiungeretur. Quamquam tertiam interpretationem recentioris originis esse quam antecedentes aut initio partem tantum fuisse primae non improbabile est. — Pro *ἢ ὅτι Μ. ϑ. ἡ Κ.* codex E praebet *ϑυγάτηρ δ' Εὐρυπύλου βασιλέως Κῶ*, quod Schneiderus probabiliter ad Chalciopam rettulit, quae v. 161 memoratur ac filia Eurypyli erat.

Sch. IV, 308: *Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν Δήλῳ, ὅπερ Θησεὺς ἔκτισε διὰ τὸ εὐχερῶς τὴν Ἀριάδνην ὀλισϑῆσαι εἰς πόϑον τοῦ Θησέως καὶ* (an *ὥστε* pro *καί* scr.?) *χειρώσασϑαι τὸν Μινόταυρον*. De Veneris cultu in Delo pauca exstant testimonia: v. Gilbert Deliaca Goett. 1869 p. 22. 23. Plutarchus Thes. c. 21 narrat Theseum e Creta reducem Apollini Aphrodisium, vetus Veneris simulacrum, ab Ariadna acceptum, dedicasse; idem Paus. IX, 40, 3 addens, ne signo retento puellae desertae recordaretur. Callimachus deae ipsius templum indicat v. 308. 312, cui scholion *ἱερόν* suum debet. Causa, quam addit, non inepte excogitata est, posteriora verba spectant ad v. 310. 311.

Hic apte inseritur sch. I, 8: *Κρῆτες ἀεί*] *παροιμία ἐστὶ τὸ κρητίζειν ἐπὶ τοῦ ψεύδεσϑαι, ἀπὸ Ἰδομενέως τοῦ Κρητὸς ῥηϑεῖσα, ὃς λαχὼν μερίσαι τοῖς Ἕλλησι τὰ λάφυρα τοῦ Ἰλίου τὰ κρείττω ἑαυτῷ περιεποιήσατο*. Causam allatam uberius praebet Zenobius IV, 62: Idomeneum discrimine de praeda Troiana orto iudicem electum ceteros iureiurando obstrinxisse, ut suo iudicio oboedirent; quo facto sibi ipsi meliora delegisse; cf. etiam Suid. s. *κρητίζειν*. Iusiurandum neque in scholio commemoratur neque apud Suidam, cuius tamen verba scholio non respondent. Putaverim scholion e libro aliquo paroemiographico sumptum esse propter similitudinem argumenti,

quae invenitur apud Zenobium et Suidam. In Ptolemaei Heph. f. nugis apud Phot. Bibl. p. 150 B. nihil memorabile est nisi ibi quoque Cretensium mendacia ad Idomeneum referri: hoc saltem a Ptolemaeo non esse inventum docent Zenobius, Suidas, scholiasta.

Etiam e reliquis scholiis mythologicis, quae res satis notas exhibent, multa apta sunt ad poetam interpretandum, e quibus hic uberiora tantum afferre libet.

Schol. I, 41: *Λυκαονίης ἄρκτοιο*] *τῆς πρῴην λεγομένης Καλλιστοῦς, Λυκάονος δὲ θυγατρός. ἐξ ἧς καὶ Διὸς μεταβληθέντος εἰς Ἄρτεμιν γεννᾶται ὁ Ἀρκάς, ἀφ᾽ οὗ οἱ Ἀρκάδες.* Legitur in libris *εἰς ἄρκτον.* Sed nusquam legitur Iovem Callisto in ursum mutatum oppressisse, ut fidem scholio habere non audeam. Itaque cum Schneidero scripsi *εἰς Ἄρτεμιν*, quae fabula nota est (Apd. III, 8, 2). Tum putat vir doctus propter poetae verba *Λυκαονίης ἄρκτοιο* mutationem Callistus in ursam sileri non potuisse. Quod verum est. Attamen in ipsis verbis quicquam mutare non audeo. Schneideri propositio ne probabilis quidem est. Mihi potius videtur scholion, ut nunc legitur, ex integriore breviatum esse. An restat vestigium huius rei in lectione *εἰς ἄρκτον*? Quod in integriore scholio sane de Callisto dictum esse potuit.

Sch. II, 91: *φαίνεται δὲ ἡ Κυρήνη φονεύσασα ἐν* [*τῇ*] *Λιβύῃ λέοντά τινα βλάπτοντα τὰς βοῦς τοῦ Εὐρυπύλου. ἦν δὲ αὕτη κυνηγέτις, θυγάτηρ Ὑψέως.* Narrationem e poeta sumptam esse docet illud *φαίνεται.* Idem tradunt Acesander fr. hist. IV p. 285. 286 M. et sch. Ap. Rh. II, 509.

Sch. III, 221: *οὐδὲ μὲν Ὑλαῖόν τε*] *Ὑλαῖος καὶ Ῥοῖκος κένταυροι περὶ Ἀρκαδίαν, οὓς ἀνεῖλεν Ἀταλάντη βιασαμένους αὐτήν.* Cfr. ex. gr. Apd. III, 9, 2. Ael. v. h. XIII, 1. Meinekius *βιασομένους* maluit, sed conferas in. sch. I, 77. sch. III, 110. sch. Lyc. 50.

Sch. IV, 78: *ἐπεὶ πεπάλακτο*] *ἐπεὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Αἴγιναν ἁρπαγῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀπήγγειλε Σίσυφος, ὁ δὲ ἤρξατο διώκειν αὐτήν, Ζεὺς δὲ ὀργισθεὶς ἐκεραύνωσεν αὐτόν.* Sisyphum Aeginae rapinam patri prodidisse etiam alibi commemoratur: Pherecyd. in sch. Il. A. VI, 153. Apd. I, 9, 3. III, 12, 6. Asopum fulmine ictum esse a Iove irato tradunt Apd. III, 12, 6

et Stat. Theb. VII, 325. In verbis scholii non omnia bene se habent. Nam cum dicatur ἐπεὶ — ἀπήγγειλε, exspectamus ἤρξατο διώκειν; sed aliud legitur. Fortasse ἐπεί e lemmate irrepsit.

Adde sch. III, 110. IV, 71. V, 108.

Hactenus de scholiis mythologicis, quae poetae verbis explicandis apta esse elucet et quorum nonnulla bonam doctrinam produnt. Pauca alia scholia ipsius poetae tempora tangunt.

Ad hymni alterius v. 26 legitur in scholio τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Εὐεργέτῃ. διὰ δὲ τὸ φιλόλογον αὐτὸν εἶναι ὡς θεὸν τιμᾷ. Quae adnotatio per se vera est, cum etiam Ptolemaeus Euergetes studiis philologorum faverit. Tamen scholiasta erravit. Nam hymnus ad Philadelphum pertinet, qua de re dubitatio esse nequit: cf. O. Richter „Callimachus hymnen auf Zeus und Apollon" Guben 1871 p. 7 et Couat „la poésie alex." p. 230.

In hymno quarto poeta errores Latonae describit, in quibus cum Con insulam adire vellet, ab Apolline eam esse retentam monente alium deum ibi naturum esse. Quo in conexu adnotatur ad v. 165: διὰ τὸ ἐκεῖσε ἀνατραφῆναι τὸν Φιλάδελφον Πτολεμαῖον ἐν τῇ Κῷ. Quod aliunde satis constat: cf. ex. gr. Theocr. XVII, 58 sq. Forma ἐκεῖσε pro ἐκεῖ serioris aetatis est et postea illata. Eadem occurrit in sch. IV, 175 et saepe in Etymologico Magno.

Pretiosissimum est sch. IV, 175, ubi adnotatio historica servata est, quae alibi non legitur: Antigonum post infelicem expeditionem Brenni adversus Delphos (de qua v. Droysen Gesch. des Hellen. II, 2 p. 350) Gallos superstites mercede conduxisse pro Philadelpho, qui tum militibus eguisset, sed cum Ptolemaei ipsius terram diripere conarentur, regis dolo ad ora Nili Sebennytici ductos in undis fluminis abundantis misere periisse. Quae adnotatio magni momenti est ad historiam illius aetatis, de qua omnino parum constat; de iis quae ex ea colligi possunt cf. Droysen III, 1 p. 270. Couat l. l. p. 212 sq.

In sch. VI, 1 narratur Philadelphum ex more Atheniensium Alexandriae sacra quaedam instituisse, in quibus pompam calathi, in qua die certo in honorem Cereris calathum curru ab equis albis tracto per urbem vehere solerent. Cuius rei

aliud testiomonium non invenitur. Sed de veritate dubitandum non est, cum vix credibile sit scholiastam sibi rem finxisse. Constat enim Philadelphum prudenter cum omnium, qui dominationi eius subiecti erant, tum Graecorum moribus favisse. Couatius quidem p. 213. 223 dubitat, num hic hymnus Alexandriae cantatus sit, et putat eum in Triopio prope Cnidum sito cantum esse, qua de opinione incerta hic uberius agi nequit. Scholiasta certe de pompa Alexandrina cogitavit.

Sch. II, 106 multam viris doctis disputandi materiam praebuit. Est scholion hoc: *ἐγκαλεῖ διὰ τούτων τοὺς σκώπτοντας αὐτὸν μὴ δύνασθαι ποιῆσαι μέγα ποίημα, ὅθεν ἠναγκάσθη ποιῆσαι τὴν Ἑκάλην.* Callimacho, qui poemata parvi ambitus, non longa carmina epica adamabat, ut dictum eius indicat *μέγα βιβλίον μέγα κακόν,* adversarii, in quos invehit h. II, 105 sq., obiecerunt, quod magnum vel perpetuum epos scribere non posset. Quare commotum Hecalen eum scripsisse dicit interpres. De qua adnotatione, quae certe memorabilis est, cf. Naekii egregiam disputationem op. II p. 4 sq., praeterea quos laudat Schneiderus in excursu ad l. et Couat. p. 504 sqq.

Minus gravia sunt scholia I, 86. IV, 167. II 68, ubi pro *τῷ Πτολεμαίῳ* Hemsterhusius *τοῖς Πτολεμαίοις* maluit sine dubio propter poetae pluralem, qua tamen mutatione opus non est, cum interpres putare potuerit poetam Ptolemaeum per pluralem innuisse. Uter Ptolemaeus intellegendus sit, neque in hoc scholio neque in sch. I, 86 dicitur; cogitandum est in priore loco de Philadelpho et Euergete, in hoc de Philadelpho.

In his scholiis, maxime in uberioribus, frustula restare veteris eruditionis nemo negabit.

Vetus sine dubio est etiam scholion II, 50 *βουβόσιον] ὁ τόπος ἔνθα οἱ βόες νέμονται. τὸ δ' ἐπιμηλάδες [αἱ γόνιαι], ἀντὶ τοῦ αἱ μετὰ τῶν μήλων νεμόμεναι· καὶ γὰρ καὶ τὰς αἶγας μῆλα λέγουσιν, ὡς Ὅμηρος ἐξηγεῖται· μῆλ', ὄιές τε καὶ αἶγες ἰαύεσκον. εἰ δὲ μενεμηλάδες γράφεται, ἀντὶ τοῦ θήλειαι ἐστίν.* (Schneiderus mavult *αἱ βόες* iure fortasse, cum femininum in sch. II, 81, III, 178 legatur; sed legitur etiam *οἱ βόες* de tauris et vaccis.) Explicatio vocis *βουβόσιον* per pascua boum a poeta aliena est, qui postquam dixit Apolline favente *βουβόσιον τελέθειν πλέον,* addit capras quoque augeri

deo adiutore. Sine dubio igitur vocem ea significatione quae est 'boum grex' usurpavit. Attamen vocem illo sensu Aratus adhibuit v. 1120 c. l. sch., et apud Strabonem XII p. 565 idem significare potest. Maiores turbas *αἶγες ἐπιμηλάδες* excitaverunt. Explicatio perversa *γόνιμαι* e cod. E. demum accessit; videtur sibi auctor finxisse inesse in voce notionem 'caprae cum capellis' ideoque eam sic reddidit. Quae sequitur interpretatio *αἱ μετὰ τῶν μήλων νεμόμεναι,* loco Odysseae IX, 184 comprobatur, ubi boves et caprae usu noto *μῆλα* dicuntur. Si vox recta est, *ἐπιμηλάδες* aliter explicari nequit. Quod epitheton ineptum esse Meinekius censet diatr. p. 138. Sed eandem vocem etiam alibi exstitisse colligendum videtur ex Hes. II p. 76 *ἐμμηλάδας αἶγας. τὰς μετὰ τῶν προβάτων νεμομένας,* quam glossam Schmidtius ad locum poetae refert, iniuria, ut puto: nam obstat, quod in Hesychio accusativus, in poeta nominativus legitur. Equidem traditam versus Callimachei scripturam retineo. Est sane quaedam difficultas in praepositione *ἐπί,* quam tamen puto aliquo modo defendi posse nomine nympharum *ἐπιμηλίδες* dictarum (cf. Schoem. op. II p. 127) et Apollinis *ἐπιμηλίου.* Iam additur in scholio varia lectio *μενεμηλάδες,* non *μεταμηλάδες* ut Meinekius edidit, explicata per *θήλειαι,* quae sic tantum intellegi potest, ut intellexit Ernesti, capras esse *μενε-μηλάδες,* ‚cum patiantur se a vervecibus iniri' i. e. *αἳ τράγους μένουσι,* quam ad rem apte contulit *μένανδρος,* ut Dionysius Siciliensis virginem appellavit (Athen. III p. 98[c]), *ὅτι μένει τὸν ἄνδρα.* Quae lectio sine dubio inepta est. Attamen potuit in aliquo poetae exemplari exstare. Coniecturis iniuria a viris doctis tentata est: cf. Schneid.

Addo nonnulla scholia uberiora et meliora, quae ad poetae interpretationem pertinent neque inter ea, quae iam attuli, tractari potuerunt.

Sch. II, 1.

Sch. II, 15: *ἑστήξειν] ἀπὸ τοῦ ἵστημι παρακείμενος ἕστηκα. ἀπὸ τούτου ποιοῦσιν οἱ Συρακούσιοι ἐνεστῶτα ἑστήκω, οὗ ὁ μέλλων ἑστήξω, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἑστήξειν.* Constat Siculos vel Syracusanos praesentia e perfectis formata in deliciis habuisse: cf. Ahrens Dial. II p. 328 sq. Praesentis *ἑστήκω* unicum exemplum in Posidonii epigrammate apud

Athen. X p. 412[e] exstat. Futurum autem *ἑστήξω* a praesente formari, veterum grammaticorum vulgaris opinio fuit: cf. E. M. p. 382, 26. E. Gud. p. 173, 56, re vera ab ipso perfecto formatum est: cf. G. Meyer Gr. Gr. § 540.

Sch. II, 38: *λείβουσιν ἔλαια*] *σημείωσαι ὅτι τὰ ἔλαια πληθυντικῶς παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ εὕρηται.* Certe pluralis pro simplici singulari ante Callimachum non legitur et post eum apud recentiores demum scriptores (v. Mein.), quod interpres videtur innuere. Nam de olei generibus saepius legitur pluralis ex. gr. Theophr. fr. IV, 20.

Sch. III, 11 et 12.

Sch. III, 41: *Λευκὸν ἐπὶ Κρηταῖον*] *ὄρος Κρήτης ἑνικῶς οὗτος εἴρηκε. Λευκὰ δὲ ὄρη λέγονται πληθυντικῶς.* Schneiderus Idae mentione opus esse censens, cum Dianam Cnossum adire velle poeta dicat (v. 44), adiectivum *λευκόν* ita intellegit ut Ida mons, propter famam simpliciter mons Cretensis appellatus, ob nivis copiam albus dicatur. Neque vero quisquam si *λευκὸν Κρηταῖον ὄρος* legebat, Idam intellegere potuit, sed sine dubio homines eruditiores statim alborum montium meminerunt. Tum valde displiceret Ida in eodem versu et albus et silva ornatus dictus. Itaque cum scholiasta puto Callimachum montes albos *ἑνικῶς* usurpasse, qua in re ne Schneiderus quidem offendit. Fingit poeta Dianam ex Olympo per aerem venientem pedes primum in montibus albis ponere.

Sch. III, 94: *κυνοσουρίδας*] *τὰς ὑπὸ τῶν κυνῶν καὶ ἀλωπέκων τικτομένας κύνας ἢ τὰς Λακωνικάς. Κυνοσουρὶς* (?) *γὰρ τόπος Λακωνικῆς.* Saepe commemorantur canes Laconicae *ἀλωπεκίδες* i. e. e canibus et vulpibus procreatae: Xen. Cyn. III, 1. Arist. h. an. VIII, 28, quales poetam innuisse non improbabile est. Sed Cynosurides certe eas appellavit a phyle Laconica Cynosura, quae aliunde nota est: Hdt. VIII, 76. Hes. II p. 555. Phot. s. v. Formam singularem *Κυνοσουρίς* Meinekius in *Κυνουρίς* mutandam censuit. Sed adiectivum *κυνοσουρίς* sola a forma *Κυνόσουρα* derivari potuit, quae nescio an in scholio restituenda sit.

Sch. III, 102: *κεράων δ' ἀπελάμπετο χρυσός*] *σημείωσαι ὅτι τὰς θηλείας ἐλάφους κερατοφόρους εἶπεν.* Quod saepius adnotatur: v. Spanh. ad l.

Sch. IV, 261: *τροχόεσσα ἢ θάλασσα διὰ τὸ περιτρέχειν τὴν νῆσον ἢ λίμνη τις ἐν Δήλῳ περιφερής.* Explicatio de lacu rotundo Deliaco vera est: cf. Bursian Geog. v. Gr. II p. 461. Sed scholiastae dubitationem movisse videtur vox *λίμνη,* quae etiam mare significare potest.

Sch. IV, 325.

Sch. VI, 127: *χρυσῷ πλέα λίκνα] ἢ χρυσοῦ πεπληρωμένα ἢ ὅτι περιεχρύσουν αὐτὰ διὰ εὐπρέπειαν.* Adhuc quoque viri docti de loco dubitant. Neque enim in cistis sacra fuisse ex auro facta aliunde constat. Itaque Meinekius diatr. p. 236 alteram scholiastae interpretationem fortasse rectam esse putat. Sed verbis poetae sola prior respondet. Itaque Schneidero assentior, qui „canistra plena vasorum aureorum ad sacra facienda pertinentium" intellegit.

Iam hic subsistamus quaerentes, quid ex iis quae adhuc dicta sunt, colligere possimus. Scholia quae attuli sine dubio poetae interpretando aptissima sunt et a principio hanc ob rem facta, quorum in nonnullis vestigia veteris eruditionis restant. Itaque ad commentarium, qui in poetam conscriptus est, redeunt. Constat autem inter omnes opera Callimachi grammaticorum manibus trita fuisse (cf. Wilam. praef. p. 6) ac Theonem et Epaphroditum poetae Aetiis operam dedisse, Archibium Epigrammatis. Itaque alienum non erat in hymnos quoque docti Battiadae commentarium scribere. Sed cum Theon aliis quoque poetis Alexandrinis, Theocrito, Lycophroni, Apollonio, Nicandro operam impenderit, alicuius momenti esset, si in commentariis, qui ad illos poetas adhuc exstant, consensus cum scholiis Callimacheis inveniretur. Atque exstant pauca talia scholia.

Sch. I, 14: *Ἀδρήστεια] ἡ ἀδελφὴ Κουρήτων.* (*ἡ Νέμεσις* add. E.). Cf. sch. Ap. Rh. III, 133: *Ἀδρήστεια : Καλλίμαχος 'σὲ δὲ κοίμισεν Ἀδρήστεια'. ἀδελφὴ Κουρήτων.* Adrastea quidem Iovis nutrix saepius commemoratur (sch. Rhes. 342. Apd. I, 1, 6); soror Curetum alibi non appellatur.

Sch. III, 232: *Ῥαμνουσίδι] Ῥαμνοῦς δῆμος Ἀττικῆς, ἔνθα τῇ Νεμέσει ὁ Ζεὺς συνεκαθεύδησεν, ἥτις ἔτεκεν ᾠόν, ὅπερ εὑροῦσα ἡ Λῆδα ἐθέρμανε καὶ ἐξέβαλε τοὺς Διοσκούρους καὶ τὴν Ἑλένην.* Cfr. sch. Lyc. 88: *ὁ Ζεὺς ἢ ἡ Νέμεσις· παρόσον κύκνῳ ἀπεικασθεὶς ὁ Ζεὺς Νεμέσει τῇ Ὠκεανοῦ*

συνῆλθεν, ἐξ ἧς γεννᾶται ᾠόν, ὅπερ εὑροῦσα ἡ Λῆδα ἐθέρμαινε καὶ ἔτεκε τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς Διοσκούρους. Utriusque scholii verba *ὅπερ εὑροῦσα κ. τ. λ.* mire congruunt, et quod dicuntur Dioscuri quoque ex ovo illo famoso nati esse, id non ita vulgare est; legitur etiam in sch. Od. XI, 298.

Sch. IV, 80: *αὐτόχθων Μελίη*] [*τὸ ἑξῆς*] *οὐκ ἐστι κύριον, ἀλλ' ἁπλῶς εἴρηται περὶ πάσης μελίας.* Illud *τὸ ἑξῆς* cum Meinekio e scholio ad v. 88 irrepsisse puto. Simile est sch. Ap. Rh. II, 4: *Βιθυνὶς Μελίη: ἄδηλον ποῖόν ἐστι τὸ κύριον. Μελίαν δέ φησιν διὰ τό τινας τῶν νυμφῶν Μελίας καλεῖσθαι ἀπὸ Μελίας τῆς Ὠκεανοῦ, ὥς φησι Καλλίμαχος· ἢ διὰ τὸ περὶ μελίας δένδρα διατρίβειν, καθάπερ Ἁμαδρυάδες.* Scholiastae Callimachei sententia recta est (v. Schoem. op. II p. 128 sq.), cum poeta de nympha aliqua Hamadryade loquatur.

Sch. IV, 250: *Μηόνιον Πακτωλόν*] *ποταμὸς Λυδίας χρυσοῦ ψήγματα φέρων.* Cf. sch. Lyc. 272: *Πακτώλιον*] *ποταμός Λυδίας, ὅν φασι χρυσοῦ ψήγματα ἔχειν κ. τ. λ.*, quod attuli propter consensum in *χρυσοῦ ψήγματα,* etsi non ignoro hanc coniunctionem iam exstare in Hdt. V, 101.

Fortasse addi potest sch. I, 48: *λείκνῳ ἐνί*] *ἐν γὰρ λείκνοις τὸ παλαιὸν κατεκοίμιζον τὰ βρέφη πλοῦτον καὶ καρποὺς οἰωνιζόμενοι. λίκνον οὖν τὸ κόσκινον ἢ τὸ κουνίον, ἐν ᾧ τὰ παιδία τιθέασιν.* Morem veterem (h. Hom. III, 21) liberos vannis consopiendi recte interpres coniungit cum omine bono, quod putabant inesse in vanno utpote Baccho sacra. Quocum congruit sch. Ar. 268: — *ἢ λίκνον τὸ λικμητήριόν φησι· τὰ γὰρ βρέφη τὸ πρῶτον γεννώμενα ἐν τῷ λικμητηρίῳ ἐτίθεσαν εἰς σύμβολον εὐτροφίας κ. τ. λ.* De voce Latina *κουνίον* infra agam.

Sch. III, 18: *λῇς ἀντὶ τοῦ θέλεις κατὰ ἀποβολὴν τῆς θε συλλαβῆς. κέχρηται πολλαχοῦ τῇ λέξει καὶ ὁ Θεόκριτος· λῇς ποτὶ τᾶν νυμφᾶν, λῇς αἰπόλε τῇδε καθίξας;* (I, 2) cf. sch. Theocr. I, 12: — *Δωρικῶς δὲ τὸ λῇς κατ' ἀφαίρεσιν τῆς θε συλλαβῆς.* De forma ipsa egit Ahrens. Dial. II p. 347.

Quae scholia ad eundem auctorem redire videntur. Neque enim scholia Callimachea fluxisse ex iis quae contuli statuere licet. Itaque videtur non sine probabilitate statui posse Theonem etiam hymnis Callimacheis studium impendisse eiusque *ὑπο-*

μνήματα ab eo adhibita esse, cuius adnotationes pro antiquissima parte et quasi fundamento scholiorum nostrorum sunt habendae, atque ita factum esse, ut Theonis doctrinae frustula in commentariolo nostro servata sint. Theonem autem illum Augusti aequalem fuisse verisimile est: cf. Giese de Theone grammat. p. 23 sqq.

Iam ad cetera scholia transeo, in quibus tractandis semper quaerendum est, utrum e vetere collectione, quam statuimus, esse possint necne.

Interdum poetarum vel scriptorum loci in commentario nostro laudantur, saepissime Homerici, atque ita quidem, ut loci aut nude apponantur verbis poetae aut in explicationibus adhibeantur. Ex priore genere est ex. gr. sch. II, 7[b]: *ἀνακλίνεσθε*] Ὅμηρος· *ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.* (Il. V, 751) vel sch. II, 35 (= III, 250): *Πυθῶνί κε τεκμήρειο*] Ὅμηρος· *οὐδ' ὅσα λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει, Φοίβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ.* (Il. IX, 404). Adde sch. III, 4 (Il. V, 408). III, 40 (Il. I, 527). IV, 73 (Il. II, 575). IV, 122 (Il. VI, 85). IV, 210 (Od. VI, 162). VI, 30 (Il. XXI, 259). Ex altero genere affero sch. III 90 *πηγούς*] *λευκούς· καὶ* Ὅμηρος *πηγεσιμάλλῳ.* De voce *πηγός* discrepant veterum opiniones: cf. Hes. III p. 300 *πηγόν· οἱ μὲν λευκόν· οἱ δὲ μέλαν καὶ εὐτραφῆ.*, atque eodem modo de loco Homeri laudato (Il. III, 197) diversae fuerunt sententiae: cf. Hes. ibid. s. *πηγεσιμ.*, sch. Il. A. l. l., Cram. An. O. I p. 358. Callimachus album colorem intellexit dicens canes *ἥμισυ πηγούς* i. e. ex dimidia parte albos (Spanh.), non 'cinereos' (Schneid.), quod in verbis poetae non est. Scholiasta etiam in loco Homerico album colorem intellexisse videtur. — Praeterea cf. sch. IV, 286 *γηλεχέες*] *καὶ* Ὅμηρος *χαμαιεῦναι.* (Il. XVI, 235). Vocem *γηλεχέες* apud poetam nostrum solum obviam respicit Hes. I p. 428. De scholiis II, 50. III, 8. 12 iam dictum est. — Hesiodus bis laudatur sch. I, 95 (Op. 313) et III 53 (Th. 145). Ad. h. IV, 28, ubi Callimachus de Delo sic loquitur *εἰ δὲ λίην πολέες σε περιτροχόωσιν ἀοιδαί,* scholiasta adnotat Pindarum et Bacchylidem insulae laudes cecinisse: quod de Pindaro verum esse scimus ex fr. 87. 88, de Bacchylide nobis aliunde non constat, sed causa non est cur dubitemus. Attamen iam Ernesti

recte monuit adnotationem per se veram repugnare versui insequenti *ποίῃ ἐνιπλέξω σε*, unde apparet poetam non cogitare de hymnis ab aliis poetis in honorem Deli compositis, sed de variis fabulis, quae de ea circumferebantur, e quibus quam eligat ambigit. Itaque interpres poetae verba non recte intellexit. In sch. III, 18 Theocritus, in sch. IV, 11 Thucydides laudatur: cf. supra. Ad IV, 312 *σὸν περὶ βωμόν* exstat scholion *τοῦτο καὶ Πλάτων ἔφη ἐν Φαίδωνι.* Sed de ara in Platonis Phaedone nihil legitur. Itaque Schneiderus scholion mutato lemmate in *παίδεσσιν* ad v. 309 retraxit. Sane apud Platonem p. 58 sermo est de Theseo e Creta reduce. Attamen Meinekius probabilius putavit scholion pertinere ad v. 314, ubi theoris Deliaca commemoratur, cui versui aptissime comparari potuit locus ille nobilis Phaedonis, ubi sermo est de theoride, qua mors Socratis differebatur.

Omnia haec scholia iam in vetere collectione exstare potuerunt. Nam loci illi Homerici fere ultro sese offerebant in Callimacho tractando, qui vatem illum saepissime imitatur. Neque ceteri alieni sunt.

Nunc de glossis permultis, quae obviam fiunt in commentario, est agendum. Iam Ruhnkenius cognovit Hesychii lexicon in his adhibitum esse, passim hoc adnotans in epistula critica altera. M. Schmidtius in quaest. Hesych. p. 95 glossas huius generis composuit, sed rem non absolvit, cum nonnulla omiserit, alia attulerit, de quibus res incerta est. Ac primum quidem eas afferre in animo habeo, ex quibus luculenter apparet lexicon Hesychii in usum vocatum esse.

Sch. II, 18^{b}: *κλείουσιν*] *ὑμνοῦσιν.* Hes. II p. 490 *κλείουσαι· ὑμνοῦσαι.* (Hes. Op. 1.)

Sch. II, 20^{a}: *κινύρεται*] *θρηνεῖ, κλαίει.* Hes. II p. 485 *κινύρεσθαι· θρηνεῖν. κλαίειν.* Vox *κινύρεσθαι* invenitur iam Aesch. Spt. 116 et Ar. Equ. 13.

Sch. II, 78: *τελεσφορίην*] *ἑορτήν, θυσίαν.* Hes. II p. 139: *τελεταί· ἑορταί. θυσίαι. μυστήρια.* Scholion, etsi lemma aliud est, aperte fluxit ex Hesychio.

Sch. III, 179: *κεραελκέες*] *διὰ τὸ τοῖς κέρασιν ἕλκειν τὸ ἄροτρον.* Hes. II p. 469: *κερουλκός· ὁ τοῖς κέρασι ἕλκων*

τὸ ἄροτρον. Quo spectet Hesychius, ignoramus, cum κερουλκός eo sensu alibi non exstet.

Sch. III, 238: παρραλίῃ Ἐφέσῳ] παραθαλασσίᾳ. Hes. III p. 273 παραλία καὶ πάραλος καὶ παράλιος· παραθαλάσσιος. Scholion addidit E, sed dat παραθαλασσαίῃ, quod correxit Schneiderus.

Sch. III, 251: ἠλαίνων] μωραίνων. Hes. II p. 272 ἠλαίνει· μωραίνει. Vox alibi hoc sensu non exstat. Sed Hesychius poetam respexisse propter tertiam singularis formam non putandus est.

Sch. IV, 61: εἵατο] ἐκαθέζοντο. Hes. II p. 23 εἵατο· ἐκαθέζοντο. (Il. III, 149.)

Sch. IV, 191: διειδομένη] φαινομένη. Schneiderus edidit διαφαινομένη, sed v. Hes. I p. 486: διαείδεται· φαίνεται. (Il. XIII, 277.)

Sch. IV, 236: λέχριος] πλάγιος. Hes. III p. 31 λεχρίη πλαγία. Cum de Iride sermo sit, Schneiderus putat scribi debuisse πλαγία. Sed masculinum positum est propter poetae λέχριος. Quod autem e codice E edidit πλαγίως, probari nequit. Nam pro tradita scriptura haberi debet πλάγιος neque ulla causa mutandi est. Vox ipsa exstat apud Soph. Ant. 1344, femininum λεχρία apud Eur. Med. 1157 K.

Sch. IV, 296: εὐηχής] εὔφημος. Hes. II p. 222: εὐηχές· εὔφωνον. εὔφημον. Legebatur εὔμοιροι] εὔφημοι. Sed cum εὔμοιρος nullo modo per εὔφημος explicari possit, recte Ruhnkenius ep. crit. II p. 162 Hesychio duce glossam ad εὐηχής rettulit. Vocem sumpsit Callimachus fortasse e Pindaro P. II, 14.

Sch. V, 4: σοῦσθέ νυν] ὁρμᾶτε. Hes. IV p. 61: σοῦσθε· ἴτε. ὁρμᾶτε. Eadem forma legitur Aesch. Suppl. 849. Spt. 31 W.

Sch. V, 15: ἀλαβάστρως] τὰς μυροθήκας. Hes. I p. 111 ἀλάβαστρον· μυροθήκη κ. τ. λ. Vox iam apud Hdt. III, 20 exstat.

Sch. V, 25: ἐμπεράμως] ἐμπείρως. Hes. II p. 79 ἐμπέραμον· ἔμπειρον. Libri exhibent ἐμπείρους, sed adverbio propter verba poetae opus est. In sch. I, 71 legitur in libris excepto E ἐμπεράμους] τοὺς ἐμπόρους, quod retinet Schneiderus addens cum Stephano in lemmate νηῶν, ut interpres poetae verba νηῶν ἐμπεράμους explicaverit per ‚mercatores',

de quibus poeta non cogitavit, sed omnino de iis, qui navium periti sunt. Itaque praefero cum Ernestio *ἐμπείρους*, quod codex E exhibet. Vox rara *ἐμπέραμος* legitur praeterea in duobus epigrammatis app. Anth. P., ubi 354,2 accusativus singularis exstal.

Sch. V, 28: *σίβδης*] *ῥοιᾶς*. Hes. IV p. 26: *σίβδαι· ῥοιαί*. Forma cum litt. *β* nunc quidem uno hoc Callimachi loco reperitur. Sed Hesychius genetivum non per nominativum pluralis explicasset. Itaque poetam non respicit.

Sch. VI, 82: *νεῖταί τοι Τριόπας*] *ἔρχεται*. Hes. III p. 146 *νεῖται· ἐλεύσεται. ἔρχεται*. (Od. XII, 188.)

Sch. VI, 44: *ἐείσατο*] *εἴσατο, ὡμοιώθη*. Hes. II p. 18: *ἐείσατο· ὡμοιώθη*. cf. Ap. lex. p. 62, 25.

Sch. VI, 91: *ἀλεμάτως*] *ματαίως*. Hes. II p. 273: *ἠλέματος· μάταιος*. Vox Alexandrinorum est: cf. ex. gr. Ap. Rh. IV, 1206.

Adde sch. III, 56: *Αἴτνη*] *ὄρος Σικελίας*. Hes. I p. 88: *Αἴτνη· ὄρος Σικελίας*. Mons hic sane aliter vix definiri potuit. Attamen cum consensus in illis glossis, quas attuli, manifestus sit, etiam hanc afferre licet.

Sch. IV, 47: *Σούνιον*] *ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς*. Hes. IV p. 60: *Σούνιον· ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς* (Od. III, 278).

Maxime autem apparet Hesychii lexicon adhibitum esse paucis glossis, quae temere exscripta sunt neque verbis poetae conveniunt.

Sch. II, 37: *χνόος*] *ψόφος, ξυσμός*. Quae explicato per voces „clamor" „rasio" apta non est; sed cf. Hes. IV p. 290: *χνόος· ξυσμός· ψόφος· φθόγγος*, quae glossa in scholio temere arrepta est, cum potius antecedens *χνόος· ὁ χνοῦς τοῦ γενειᾶν ἀρξαμένου·* ad Callimachum spectaret, quod excidisse in nostro scholio Schneiderus putat. Sed accedit sch. III, 77: *ὤλοψας*] *ἀπέτιλας, ἐλέπισας*. Sermo est de Diana Brontae Cyclopis manibus gestata, ubi legimus *στήθεος ἐκ μεγάλου λασίης ἐδράξαο χαίτης | ὤλοψας δὲ βίηφι*, cui loco scholii *ἐλέπισας* alienum est, cum significatio huius verbi sit „schälen", „abschälen", ut Nic. Ther. 595; sed v. Hes. III p. 199 *ὀλόπτειν· λεπίζειν. τίλλειν κ. τ. λ.*

Memorabile est etiam sch. IV, 101 *Ἑλίκη*] *πόλις Βοιωτίας,* qui error manifestus est, cum Helice urbs celebris Achaiae sit. Quare *πόλις Ἀχαίας* restituendum censuerunt Palmerus et Meinekius; Spanhemius Helicen urbem cum monte Heliconio confusam esse putavit, Schneiderus e suo more lacunam statuit inter *πόλις* et *Βοιωτίας*. Nihil ex his verum est. Nam idem error legitur in codice Hesychii II p. 65: *Ἑλίκη· πόλις Βοιωτίας,* ubi Schmidtius *Βοιωτίας* uncis inclusit. Qui mirus consensus in eodem errore casu factus esse nequit. Immo statuendum est iam tum cum scholion exscribebatur, falsam lectionem in Hesychio exstitisse.

Sch. IV, 193: *ἀνθέρικος ὥς*] *ἀνθερικός ἐστιν ὁ τοῦ ἀσφοδελοῦ καρπός*. At poeta cum Delum insulam mari innatantem cum asphodelo compararet, sine dubio non de fructu floris cogitavit. Sed cf. Hes. I p. 202: *ἀνθέρικας· — καὶ ὁ ἀσφοδελοῦ καρπός· κ. τ. λ.* Itaque auctor scholii Hesychianum *ἀνθέρικας* transtulit ad poetae *ἀνθέρικος,* quae neglegentia non ita magna videtur, cum utraque forma promiscue usurparetur *ἀνθέρικες*: Suid. Hdt. IV, 190, *ἀνθέρικος* sch. Theocr. I, 50, sch. Il. A. 20, 227. Vulgo intellegitur anthericus de caule asphodeli, ex. gr. Hdt. l. l. Theophr. VII, 13, 2. Plin. 21, 109, fructus significatur praeter scholion Callim. in Hes. sch. Theoc. l. Eust. p. 1206, 6. Scholion Theocriti pessime traditum est: cf. diligentem Ahrensii disputationem in ed. schol. p. 470. Id ex eo apparet, fuisse qui fructum intellegerent. Itaque pro certo non affirmaverim Schmidtium recte coniecisse in Hes. *καυλός* pro *καρπός*. Certe iam *καρπός* scholii auctor legit.

Fortasse addi potest sch. I, 52 *οὖλα*] *ὑγιεινῶς,* sed apud poetam *οὖλα* de „crispa pedum argutatione“ recte intellegit Meinekius. Nescio an scholii obscurum *ὑγιεινῶς* ortum sit ex Hes. III p. 238 *οὖλε· ὑγίαινε* (Od. XXIV, 402. Ap. lex. p. 124, 11). Sed res incerta est. Nam vox *οὖλος* saepe a grammaticis explicatur per *ὑγιής* (cf. Schneid. exc. ad II, 76), ut conicias hinc scholii *ὑγιεινῶς* ortum esse.

Nullam iam dubitationem esse puto, quin in scholiis Callimacheis Hesychii lexicon adhibitum sit. Itaque homo aliquis, quem brevitatis causa compositorem nominare mihi liceat, glossas

Hesychianas cum frustulis scholiorum Callimacheorum coniunxit. Cuius ratio perspicua est. Nam lexicon illud inspiciens glossas, quatenus Callimacho respondebant, aut transtulit integras, ubi fieri potuit, aut textui poetae accommodavit aut pro arbitrio nonnulla omisit, interdum verborum consensu deceptus. Sed neglegentissime eum lexicon Hesychianum in usum vocasse docent multae glossae optimae, quae apud Hesychium exstant poetam respicientes, sed in scholiis non leguntur, quam ad rem satis habeo referre ad indicem, quem Schmidtius Hes. V p. 85 sq. composuit. Nonnulla alia scholia hic apponam, de quibus origo Hesychiana non constat, sed verisimilis mihi videtur.

Sch. I, 5: *ἀμφήριστον*] *ἀμφίλογον*. Hesych. I p. 157 *ἀμφήριστον· ἀμφοτέρωθεν ἐξισούμενον· ἀμφίλογον κ. τ. λ.* (Hom. Il. XXIII, 382. Ap. lex. p. 28, 33.)

Sch. I, 17: *λύματα*] *καθάρματα*. Hes. III p. 56 *λῦμα· κάθαρμα*.

Sch. I, 49[b]: *ἔβρως*] *ἔφαγες*. Hes. II p. 4 *ἔβρω. ἔφαγε. ἔδακε. διέσπασεν*.

Sch. I, 76: *ὑδείομεν*] *λέγομεν*. Hes. IV p. 193 *ὑδεῖν· ὑμνεῖν. ᾄδειν. λέγειν*. Quae vox poetis Alexandrinis trita est. cf. Suid. *ὑδέουσιν· ᾄδουσιν, λέγουσιν*. E. M. p. 776, 12 *ὕδω: τὸ ὑμνῶ καὶ λέγω*.

Sch. I, 77: *ἐπακτῆρας*] *κυνηγέτας*. Hes. II p. 133: *ἐπακτήρ· κυνηγός*. (Il. XVII, 135. Ap. lex. p. 70, 23.)

Sch. I, 89: *πλειῶνι*] *ἐνιαυτῷ*. Hes. III p. 343 *πλειών· ὁ ἐνιαυτός· κ. τ. λ.* (Hes. Op. 617.) Cf. Suid. *πλειῶν. — ὁ ἐνιαυτός κ. τ. λ.* E. M. p. 675, 47. E. Gud. p. 469, 44.

Sch. III, 253: *Κιμμερίων*] *Σκυθῶν*. Hes. II p. 483 *Κιμμέριοι· Σκύθαι· κ. τ. λ.* (Od. XI, 14.)

Sch. IV, 22: *σαοῖ*] *σώζει*. Hes. IV p. 15 *σάω· σῶζε. σῶσον*. (Od. XIII, 230.) Suid. *σάω· σῶζε. φύλαττε*. E. M. p. 708, 36.

Sch. IV, 60: *σπερχομένη*] *ὀργιζομένη*. Hes. IV p. 65 *σπέρξομαι. ὀργισθήσομαι* (Il. 24, 248).

Sch. IV, 73: *ἔμπλην*] *χωρίς*. Hes. II p. 80 *ἔμπλην· χωρίς. ἐγγύς. πλησίον*. Significatione *πλησίον* usurpatur vox Il. II, 526, significatione *χωρίς* Arch. fr. 111; cf. Ap. lex. p. 67, 30.

Sch. IV, 130: *διψαλέην ἄμπωτιν*] *ξηρασίαν*. Hes. I p. 153 *ἄμπωτις· ἀνάπαυσις . ξηρασία . κ. τ. λ.* Cf. Suid. *ἄμπωτις· λῆξις· ἢ ξηρασία ἢ πλημμυρία.* E. M. p. 86, 50. Hesychium Hippocratem respicere putat Schmidtius.

Sch. IV, 191: *ἀραιή*] *λεπτή*. Hes. I p. 269 *ἀραιαί — ἐπὶ δὲ τοῦ λεπτοῦ καὶ στενοῦ* (Ap. lex. p. 41, 23). E. M. p. 134, 21 *ἀραιήν: — ἔστιν ὅτε σημαίνει καὶ λεπτήν κ. τ. λ.*

Sch. IV, 235: *γλωχῖνα*] *πρὸς τὴν γωνίαν τοῦ θρόνου*. Hes. I p. 437 *γλωχῖνα· τὴν γωνίαν τοῦ βέλους κ. τ. λ.* (Ap. lex. p. 55, 6). Cf. E. M. p. 235, 50 *γλωχίν: ἡ γωνία κ. τ. λ.* Suid.

Sch. VI, 39: *ποτὶ τὤνδιον*] *περὶ τὸ μεσημβρινόν*. Hes. II p. 90 *ἔνδιος· μεσημβρινός* (Od. IV, 450). Suid. *ἔνδιος· μεσημβρινός κ. τ. λ.*

Sch. VI, 123: *λευκόν*] *λαμπρόν*. Hes. III p. 28 *λευκά· φαιδρά . λαμπρά* (Il. I, 480).

Sch. VI, 128: *πασαίμεσθα*] *κτησόμεθα*. Hes. III p. 290 *πάσαιτο· ἐγεύσατο . ἐκτήσατο.* E. M. p. 681, 51 *πάσασθαι· τὸ κτήσασθαι.* Meinekius pro optativo *πασαίμεσθα* legendum esse censuit futurum *πασεύμεσθα*. Sed optativum bene se habere recte adnotavit Schneiderus. In scholio fortasse *κτησώμεθα* legendum est; certe pro antiquioris lectionis teste scholiasta haberi nequit.

Quae scholia num ex Hesychio sumpta sint, certum non est, ut docent ceteri loci, quos attuli, ubi similia leguntur. Attamen cum constet Hesychium adhibitum esse, verisimillimum est etiam haec ad eum redire.

Constat inter omnes Hesychium lexicon Diogeniani in suum lexicon recepisse paucis tantum mutatis, qua de re cf. imprimis Weberi disputationem in philol. supplem. III p. 587 sqq. Itaque quaeri potest, num scholia Callimachea aliquid conferant ad Diogeniani lexicon resuscitandum. Cuius rei unum tantum exemplum Schmidtius attulit sch. IV, 315: *τοπήια*] *ὅπλα νεὼς παρὰ Λάκωσι, σχοινία, κάλοι.* cl. Hes. IV p. 165 *τοπήια . ὅπλα νεώς . σχοινία . τοπεῖα . κάλοι,* quae glossa Callimachum respicit. Ex scholio autem discimus vocem laudatam Laconibus in usu fuisse (cf. Ahrens. Dial. II p. 192), quae adnotatio in Hesychio librariorum culpa omissa esse videtur, ut Schmidtius

putat. Schol. IV, 238: *ἐνδρομίδας] κυρίως τῶν κυνηγῶν τὰ ὑποδήματα,* ubi recte adnotatur venatorum calceos proprie sic vocari, cum apud Hes. II p. 91 nihil sit nisi *ἐνδρομίδες· ὑποδήματα,* incertum est propter sch. III, 16: *ἐνδρομίδας] τὰ ὑποδήματα.* Quod scholion compositor ex Hesychio exscribere potuit, cum illud e vetere collectione esse possit.

Fortasse addere licet sch. III, 8: *ἔα πάτερ] τὸ εα δασυνόμενον καὶ ὀξυνόμενον τὰ ἴδια καὶ τὰ ἀγαθὰ δηλοῖ, ψιλούμενον δὲ καὶ παροξυνόμενον τὸ συγχώρει καὶ δίδου. καὶ τὸ ὑπῆρχον δὲ „εἰ ποτε κοῦρος ἔα"* (Il. IV, 321), quocum conferas Hes. II p. 1 *εα ψιλούμενον καὶ παροξυνόμενον ἤμην ἢ ὑπῆρχον, δασυνόμενον δὲ καὶ ὀξυνόμενον τὰ ἀγαθὰ καὶ ἴδια καὶ τὰ ἑαυτοῦ δηλοῖ.* Consensus inter scholion et Hesychium apertus est. Adnotatio de imperativo *ἔα* in Hesychio non legitur. Sed scholii explicatio *συγχώρει καὶ δίδου* poetae apta non est, in quo exhibetur *ἔα* pro „sine" respondens Hesychii glossae insequenti *ἔα· ἄφες . κ. τ. λ.* Itaque Schneiderus edidit *συγχώρει καὶ μὴ δίδου* non recte, ut puto, cum *συγχώρει* et *μὴ δίδου* plane contraria sint et vix simplici *καί* coniuncta essent ad eundem imperativum *ἔα* interpretandum. At Cyrillus alterum Hesychii glossam sic praebet *ἔα· συγχώρει . ἄφες.* Itaque statuere licet *συγχώρει* in Hesychio excidisse et etiamtum exstitisse, cum scholion exscribebatur. Quod si verum est, synonymon *δίδου* ab ipso compositore addi potuit. Restat versus Homericus, qui in scholio legitur, in Hesychio non item. Qui et ipse in Hesychio excidisse potest. Nam cum locus non ita tritus sit, non putaverim compositorem eum ex suo addidisse.

Tota commentatio in dissertationum Halensium, quae veneunt apud Niemeyerum, volumine IX propediem publici iuris fiet.

VITA.

Natus sum Carolus Ferdinandus Hermannus Guilelmus Reinecke in urbe Magdeburg die 24 m. Dec. a. 1864 patre Augusto, matre Luisa e gente Ruebestahl, quos puero mihi ereptos esse semper lugebo. Fidei addictus sum evangelicae. Rure, in vico Hakenstedt, educatus ibique primis elementis litterarum imbutus, a. 1875 progymnasium adii Neohaldenslebense, cui tum praeerat Sorgenfrey, vir optime de me meritus; unde a. 1882 in gymnasium Merseburgense, auspiciis carissimi magistri Assmus florens, transmigravi. Maturitatis testimonio a. 1884 accepto cum animus ferret philologiae studiis incumbere, Lipsias me contuli, ubi per quattuor semestria audivi viros doctos Crusius Curtius Heinze Hirzel Lipsius Maurenbrecher Overbeck Ribbeck Voigt. Per idem tempus exercitationibus proseminarii interfui, per duo semestria senioris munere fungens; sodalis ordinarius per sex menses fui societatis philologae Ribbeckianae et grammaticae Curtianae praeside Windischio. Tum Halas me contuli, ut studia persolverem. Qua in universitate per tria semestria audivi viros illustrissimos Dittenberger Droysen Duemmler Erdmann Haym Hiller Keil Kirchhoff Vaihinger. Per omnia haec semestria sodalis fui ordinarius seminarii philologici, historici Duemmleri per unum semestre historici Droyseni. Ut societatibus interessem privatis, benigne permiserunt Hiller et Keil. Quibus viris omnibus gratias habeo quam maximas, imprimis Eduardo Hillero et Henrico Keilio, qui ubique studia mea benevolentissime foverunt erranti mihi rectam viam monstrantes.